

6. Lauth W.W., Legare D.J. Effect of histamine, norepinephrine, and nerves on vascular pressures in dog liver // Am. J. Physiol. – 1987. - Vol. 252, Pt 1. - P. 472-478.
7. Rothe C.F., Maass-Moreno R. Hepatic venular resistance responses to norepinephrine, isoproterenol, adenosine, histamine, and ACh in rabbits // Am. J. Physiol. – 1998. - Vol. 274, Pt 2. - P. 777-785.
8. Toshimitsu Y., Uchida K., Kojima S., Shimo Y. Histamine responses mediated via H1- and H2-receptors in the isolated portal vein of the dog // J. Pharm. Pharmacol. – 1984. – Vol. 36, № 6. – P. 404 – 405.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Одержано редакцією 11.03.2008

Прийнято до публікації 14.05.2008

УДК 581.92:504.455(477.46)

В. А. Конограй

АДВЕНТИВНА ФЛОРА КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

Дається характеристика адвентивної флори Кременчуцького водосховища, яка налічує 94 види судинних рослин, що належать до 81 роду і 38 сімейств. Досліджені особливості територіальної диференціації видів в ектопах водосховища. Проведений аналіз флори за походженням, за часом занесення, ступенем натуралізації.

Ключові слова: адвентивна флора, Кременчуцьке водосховище.

Дается характеристика адвентивной флоры Кременчугского водохранилища, которая насчитывает 94 вида сосудистых растений, которые принадлежат до 81 рода и 38 семейств. Исследованные особенности территориальной дифференциации видов в экотопах водохранилища. Проведен анализ флоры по происхождению, за временем занесения, степенью натурализации.

Ключевые слова: адвентивная флора, Кременчугское водохранилище.

Description of adventitious flora of the Kremenchug reservoir, which numbers 94 types of vascular plants belonged to 81 genera and 38 families, is given. Peculiarities of territorial differentiation of species in ecotopes of the reservoir are investigated. An analysis of flora by origin is conducted as well as by time of bringing and by a degree of naturalization.

Keywords: adventitious flora, Kremenchug reservoir.

Вступ

Незважаючи на значну кількість робіт [4,7,8,9,10,11], присвячених дослідженню адвентивної флори в Україні, вона для штучних водосховищ у цьому аспекті досі залишається маловивченою. Специфічні екологічні умови, зокрема коливання рівня води протягом вегетаційного періоду водосховищ та її попуски у весняний і зимовий періоди зумовлюють формування сприятливих для поширення адвентивних видів ектопів. Адвентивні види Кременчуцького водосховища виконують важливу формуючу, фітомеліоративну, біотопічну та багато інших функцій. Як піонери новостворених, а також надмірно трансформованих ділянок, вони закріплюють

берегові ділянки і формують умови для розвитку рослинного покриву. Адвентивні види здатні витіснити аборигенні, зокрема рідкісні види, що розвиваються в умовах змінного гідрорежиму водосховища. У складі адвентивної фракції значна кількість інвазійних, що складають потенційну загрозу аборигенній флорі та агроценозам [2].

Чисельність адвентивних видів на території водосховища постійно зростає, за рахунок збільшення площ екоотопів, що формуються під впливом новітніх антропогенних факторів (збільшення територій рекреаційного відпочинку, розширення приватного будівництва вздовж берегової лінії, зміна головного русла Дніпра, за рахунок намивання берегових ділянок для будівництва, мікрорайон Митниця та ін.)

У зв'язку з цим є актуальними питання менеджменту адвентивної флори та його реалізація. Останній може бути успішним лише за умови її всебічного вивчення.

Методика

У роботі висвітленні результати досліджень адвентивної флори проведені автором протягом 2005-2007р. Метою є інвентаризація адвентивної фракції флори та з'ясування її особливостей.

Результати та їх обговорення

Кременчуцьке водосховище було заповнене у 1961 р. Воно є найбільшим у Дніпровському каскаді, його площа становить 2252 км². На основі морфологічних, морфометричних та гідрологічних характеристик, водосховище умовно розділене на три частини [3]. Верхня і середня частини згідно фізико-географічного районування Української ССР [12], розташовані в межах Дніпровського заплавно-борового району північної лісостепової області. Для району характерне закономірне чергування двох видів ландшафтів: заплавного та піщано-борового типу, які пов'язані між собою генетично. Нижня частина водосховища та територія Сульської затоки розташовані в межах Оболонсько-Градиського району південної лісостепової області, для якої характерні досить однорідні та типові лесово-терасові рівнини [3].

Наземні геокомплекси водосховища на сучасному етапі формування екоотопів у геоморфологічному відношенні є неоднорідними. Найбільші (близько 60%) площі займають рівнинні коротко-, середньо- та тривало заливні прибережні ділянки, на яких переважає прибережно-водна, болотна та деревно-чагарникова, рідше – лучна рослинність. Біля населених пунктів вона зазнає значного антропогенного впливу. Провідними факторами виступають рекреація, випас худоби, техногенна діяльність. На цій території розташовані численні проточні, непроточні та напівпроточні водойми з'єднані водотоками. Вони зайняті водною та повітряно-водною рослинністю. Великі площі (111, 4 км²) у водосховищі займають острівні комплекси, частково або повністю розділені неглибокими протоками. Рослинний покрив островів представлений деревно-чагарниковою, лучною, болотною та повітряно-водною рослинністю. Значні ділянки займає рослинність намивних алювіальних територій. Значні ділянки останніх заростають та постійно збільшуються. Найбільшим флористичним багатством відзначається територія верхньої та середньої частин водосховища. Ділянки нижньої частини менш багаті і займають невеликі площі та знаходяться в стані постійних змін – розмивання і намивання.

Адвентивна флора Кременчуцького водосховища налічує 94 види судинних рослин, які належать до 81 роду та 38 родин, що становить 14,4% від загальної

кількості видів флори водосховища та 14,6% від адвентивної флори України. Найбільше їх зосереджено в геокомплексах верхньої (95%), менше – середньої (89%), ще менше – нижньої (60%) його частин. Такий розподіл пов'язаний з більшою представленістю у верхній та середній частинах заливних, зокрема короткозаливних ділянок, на яких зосереджена основна частина видів адвентивної флори.

У спектрі 10 провідних родин перше місце займає Asteraceae (20,2% від загальної кількості видів), друге – Brassicaceae (9,6%), третє – Poaceae (6,4%), четверте – Fabaceae (6,4%), п'яте та шосте – Lamiaceae і Caryophyllaceae (по 5,3%), сьоме – Chenopodiaceae (3,2%), восьме, дев'яте і десяте – Amaranthaceae, Rosaceae, Solanaceae (по 2,2% кожна). Спектр провідних родів складають *Lamium*, *Chenopodium* (по 3 види), *Amaranthus*, *Artemisia*, *Bromus*, *Centaurea*, *Lepidium*, *Setaria*, *Sonchus*, *Vicia* (по 2 види) (табл. 1).

Таблиця 1

Провідні родини адвентивної флори водосховища

Родини	Кількість родів		Кількість видів	
	абс.	%	абс.	%
Asteraceae	16	19,6	19	20,2
Brassicaceae	8	9,9	9	9,6
Poaceae	6	7,4	8	6,4
Fabaceae	5	6,2	6	6,4
Lamiaceae	3	3,7	5	5,3
Caryophyllaceae	5	6,2	5	5,3
Chenopodiaceae	3	3,7	3	3,2
Amaranthaceae,	1	1,2	2	2,2
Rosaceae	2	2,5	2	2,2
Solanaceae	2	2,5	2	2,2

За спектром п'яти провідних родин, вона має подібність з адвентивною флорою Кременчуцьких плавнів [1]. Від флори долини р. Рось [5] та адвентивної флори України в цілому [7] відрізняється меншою чисельністю видів родини Chenopodiaceae.

За часом занесення дещо переважають види – археофіти, які складають 49 видів (51,6% від загальної кількості адвентивної флори). Вони поширені на сформованих алювіальних, слабозадернованих, короткозаливних ділянках верхньої та середньої частин водосховища. Серед них найбільш поширеними є *Althaea officinalis* L. і *Echinochloa crus-galli* (L.) Beauv. Вони зустрічаються на слабозадернованих лучних та незадернованих мулисто-піщаних намивних ділянках. Досить поширений на лучних та антропогенно трансформованих територіях *Atriplex prostrata* Boucher., а також *Centaurea cyanus* L., який зустрічається на кучугурах та піщаних місцях островів, які є залишками другої борової тераси. Часто з даної групи археофітів трапляються *Malva neglecta* Wallr. і *Setaria glauca* Beauv. Вони відмічені на піщаних ділянках біля сміттєзвалищ і місцях рекреаційного впливу, а також *Salix fragilis* L. – на намивних алювіальних територіях із підземним підтопленням. Для задернованих лучних, прибережних мулисто-піщаних ділянок характерна *Vicia tetrasperma* Schreb.

Кенофіти нараховують 45 видів (48,3%). Найбільш поширеними є: *Amaranthus albus* L. та *Ambrosia artemisiifolia* L. Вони зустрічаються на піщаних з незначним підземним підтопленням ділянках, біля доріг, стежок, місцях відпочинку, сміттєзвалищах. Досить часто зустрічаються *Amorpha fruticosa* L., *Acer negundo* L. і *Morus nigra* L. на середньозаливних піщаних, мулисто-піщаних, слабо-задернованих

прибережних та острівних територіях. Останні два види зустрічаються на підвищеннях мікрорельєфу, які не підтоплюються. На відкритих та зайнятих чагарниковою рослинністю піщаних місцях островів і прибережних смуг водосховища поширені *Erigeron canadensis* L. та *Saponaria officinalis* L. Співвідношення археофіти/кенофіти становить 1/1,1, таке співвідношення характерне для регіонів Лісостепу та Полісся, тоді як у південних регіонах України переважають кенофіти (Протопопова, 1973, 1991). Найбільше археофітів (35 видів) та кенофітів (27 видів) зустрічається на прибережних та мілководних ділянках верхньої і середньої частини водосховища, дещо менше (23 і 15 відповідно) на ділянках нижньої частини.

За ступенем натуралізації кількісно переважають епекофіти (*Bromus arvensis* L., *B. secalinus* L., *Fumaria officinalis* L., *Galinsoga parviflora* Cav., *Scleranthus annuus* L., *Solanum nigrum* L., *Sonchus arvensis* L., *Viola arvensis* Murr., *Xanthium strumarium* L.). Це зумовлене наявністю своєрідних екотопів, які за час існування водосховища, набули природних рис. Вони складають 67,0% від загального числа адвентивної флори та зустрічаються на піщаних, слабозадернованих, глинисто-піщаних ділянках прибережних смуг водосховища та островів. Характерні для територій, які зазнають господарського впливу і незначного підземного підтоплення.

Кількість агріофітів становить 14,8%. Серед них найчастіше зустрічається *Stenactis annua* Nees. і *Oenothera biennis* L. Вони характерні для слабозадернованих лучних, чагарникових та сформованих мулисто-піщаних прибережних ділянок. На слабозадернованих, а також мулисто-піщаних середньозаливних прибережних смугах нерідко зустрічається *Acorus calamus* L., а на піщаних надмірно трансформованих територіях з незначним зволоженням ґрунту – *Echinocystis lobata* (Michx.) Torr. et Gray та *Impatiens parviflora* DC. *Elodea canadensis* Michx поширена на мілководдях водойм з товщею води до 70 см.

Представники всіх інших груп не перевищують 10%. Зокрема ергазіофітів – 8,5%. Серед них *Dianthus barbatus* L. і *Saponaria officinalis* L. зустрічаються на сформованих піщаних ділянках та кучугурах островів. *Trifolium hybridum* L. характерний для задернованих та мулисто-піщаних з помірним підземним підтопленням ділянок. На піщано-глеюватих підвищеннях островів зустрічається *Robinia pseudoacacia* L. Ефемерофітів – 5,3%, серед них *Eragrostis pilosa* (L.) Beauv. поширений на сформованих піщаних ділянках і на кучугурах островів, а також місцях рекреаційного відпочинку. Серед деревно-чагарникової рослинності островів та на підвищених прибережних слабозадернованих територіях зрідка трапляються *Malus sylvestris* Mill., *Morus alba* L., а на наливних алювіальних піщаних ділянках з підземним підтопленням відмічена *Petasites spurius* (Petz.) Reichenb. Геміепокофітів – 4,2%. Серед них *Cichorium intybus* L. – поширений на слабозадернованих лучних, піщаних ділянках біля доріг, місць рекреаційного відпочинку. Для слабозадернованих, дернувато-глеюватих лучних ділянок характерні *Lathyrus tuberosus* L. і *Vicia villosa* Roth (рис. 1). Найбільше видів епекофітів у верхній частині водосховища. Вони найчастіше займають прибережні і острівні ділянки, які продовжують наливатися та заростати. Представників інших груп, також більше на цих ділянках. Агріофіти (*Acer negundo* L., *Impatiens parviflora* DC. *Salix fragilis* L.), ергазіофіти (*Amorpha fruticosa* L., *Saponaria officinalis* L.), ефемерофіти (*Eragrostis pilosa* (L.) Beauv., *Petasites spurius* (Petz.) Reichenb.), геміепокофіти (*Althaea officinalis* L.) розподілені по території більш рівномірно. Виявлений розподіл за ступенем натуралізації вказує на високий ступінь адвентивізації природної флори.

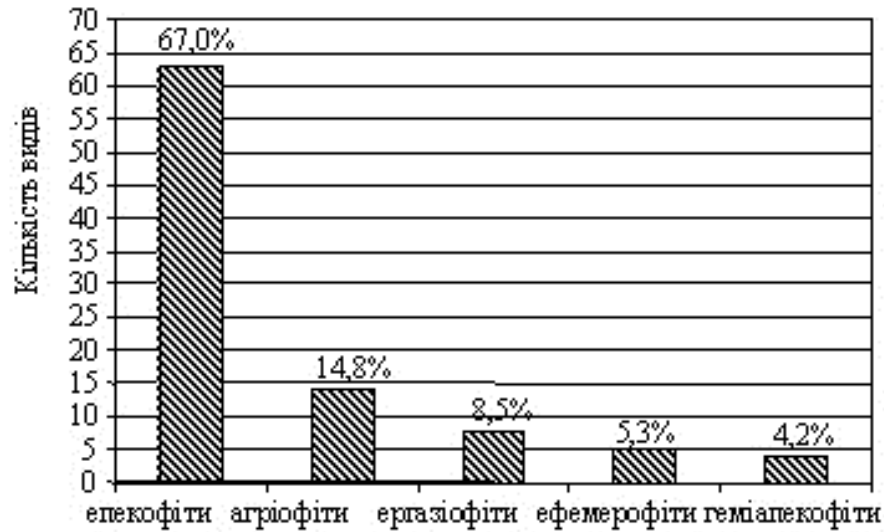

Рис. 1. Розподіл видів адвентивної флори за ступенем натуралізації.

Аналіз розподілу видів за походженням свідчить про значне кількісне переважання видів середземноморського регіону 40 видів (42,5%). Серед них найбільше власне середземноморських – 25 види (26,6%). *Arabidopsis thaliana* L., *Anthemis arvensis* L., *Carduus acanthoides* L. зустрічаються на піщаних лучних прибережних ділянках та островах, а також *Eragrostis pilosa* (L.) P. Beauv, *Onopordum acanthium* L., *Raphanus raphnistrum* L. – на піщаних, слабо-задернованих ділянках біля доріг, сміттєзвалищ, місць рекреаційного відпочинку. 9 видів (9,6%) мають середземноморсько-ірано-туранське походження (*Ballota nigra* L., *Consolida regalis* S.F. Grray, *Hyoscyamus niger* L., *Lactuca serriola* L., *Myosotis arvensis* (L.) Hill., *Setaria viridis* (L.) P. Beauv). Вони характерні для сформованих піщаних, дерново-глеюватих ділянок островів, прибережних смуг водосховища, які зазнають антропогенного навантаження. Три види (3,1%) мають середземноморсько-європейське походження. *Aethusa cynapium* L. трапляється на задернованих лучних, заплавно лісових ділянках з незначним підземним підтопленням. На піщаних ділянках островів рідко зустрічається *Sempervivum tectorum*. По одному виду (1,06%) середземноморсько-іранського регіону *Centaurea diffusa* Lam., який відмічений на слабозадернованих та піщаних ділянках. Середземноморсько-атлантично-європейського (*Sinapis arvensis* L.), східно-середземноморського (*Bromus secalinus* L.) регіону. Вони виявлені на піщаних, слабо-задернованих лучних ділянках та кучугурах островів.

Друге за розподілом, місце займає група американського регіону 23 види (24,5%). На території водосховища вони зустрічаються частіше на прибережних задернованих, мулистопіщаних короткозаливних ділянках верхньої та середньої частини. Деякі види (*Amorpha fruticosa* L., *Videns frondosa* L) витримують тривале підтоплення. 22 (23,4%) види північноамериканського походження. *Amarantus albus* L, *A. retroflexus* L., *Amorpha fruticosa* L., *Ambrosia artemisifolia* L, *Videns frondosa* L.– поширені на намивних алювіальних, лучних ділянках, які постійно підтоплюються. На рудеральних та піщаних з незначним підземним підтопленням ділянках зустрічаються – *Erigeron canadensis* L., *Echinocystis lobata* (Michx) Torr. & A і *Iva xanthiifolia* Nutt., а також *Lepidium densiflorum* Schrad, який відмічений на піщаних сформованих ділянках, які зазнають антропогенного навантаження. *Oenothera rubricaulis* Klebahn, *Solidago canadensis* L. поширені на слабозадернованих лучних, піщаних ділянках. Лише один вид (1,06%) має південноамериканське походження

Galinsoga parviflora Cav., який відмічений на піщаних, слабозадернованих, глинисто-піщаних ділянках прибережних смуг водосховища та островів.

12 видів (12,7%) мають азіатське походження. З них власне азіатських три види (3,1%) *Echinochloa crus-galli* (L.) P., *Falopia convolvulus* (L.) A. Love. Вони зустрічаються на сформованих алювіальних короткопідтоплювальних та лучних слабозадернованих ділянках. По два види (2,12%) мають середньо-азіатське (*Cannabis ruderalis* Janisch, *Artemisia abrotanum*) відмічені на рудеральних, піщаних ділянках. Східно-азіатське – *Zizania latifolia* (Griseb.) Stapf. вид поширений на мулистопіщаних середньо і тривалопідтоплених ектопах та *Morus alba*. По одному виду (1,06%) мають західно-азіатське (*Tripleurospermum inodorum* (L.) Sch.Bip.), індо-малайське (*Setaria glauca* (L.) P. Beauv.), малоазіатське (*Salix fragilis* L.), центрально-азіатське (*Impatiens parviflora* DC.) ці види зустрічаються на закріплених алювіальних з незначним підземним підтопленням ектопах водосховища та південно-східноазіатське (*Acorus calamus*) походження.

Група європейського походження налічує всього два види (2,12%), зокрема один (1,06%) південоевропейського *Solanum nigrum* L. та один євросибірського походження *Petasites spurius* (Retz) Rchb. 10 видів (10,6%) мають ірано-туранське (*Portulaca oleracea* L., *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl, *Nyoscyamus niger* L., *Lamium album* L., *Xanthium strumarium* L. – відмічені на піщаних, слабозадернованих з незначним підтопленням ділянках, які зазнають антропогенного навантаження, *Lathyrus tuberosus* L. і *Lepidium ruderales* L. – зустрічаються на солончакуватих рудеральних ділянках. Один вид (1,06%) балканського походження *Syringa vulgaris* L. відмічений на піщаних ділянках, з незначним підземним підтопленням, як випадковий та здичавілий вид. Походять з кількох центрів два види (2,12%), з них один середземноморського або південноєвропейського (*Centaurea cyanus* L) та один середземноморського і азіатського походження (*Sisymbrium loeselii* L.). Один вид антропогенного походження (*Agrostemma githago* L.), який все більше розповсюджується на території водосховища. Три види 3,1% (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik., *Chenopodium polyspermum* L. та *Apera spica-venti* (L.) P. Beauv. зустрічаються на піщаних, слабозадернованих ділянках з надмірним антропогенним навантаженням) мають досі нез'ясоване походження [4] (рис. 2).

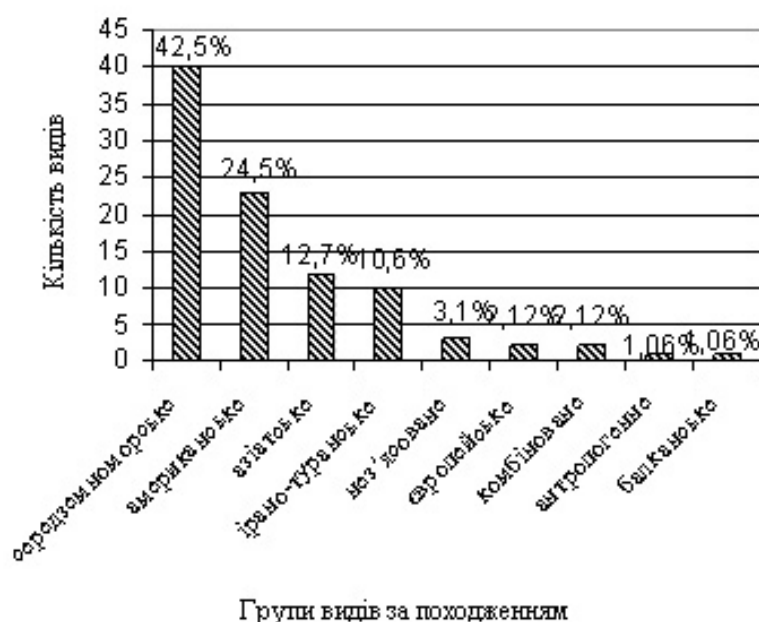

Рис. 2. Розподіл видів адвентивної флори за походженням.

Виявлена відмінність від флори р. Рось за переважанням у складі адвентивної фракції водосховища видів американського походження від флори р. Рось [5]. Це свідчить про ще більше посилення антропогенного тиску на вже трансформовані екотопи водосховища. Види європейського походження, займають в адвентивній фракції водосховища лише четверте місце, у флорі України друге.

Переважає видів середземноморського походження свідчить про збільшення екотопів придатних для зростання ксерофітів. Це зокрема, підняті, прибережні та острівні слабосформовані алювіальні ділянки.

Серед адвентивної флори 38 видів (40,4%) відзначаються високою інвазійною спроможністю, з них 20 видів (21,3%) археофітів та 18 (19,1%) кенофітів. Вони відзначаються широким розповсюдженням по території (табл. 2).

Порівняння інвазійних видів та адвентивної флори в цілому водосховища і території регіонально ландшафтного парку „Кременчуцькі плавні” показало їх високу подібність. Як відзначає Н.П. Гальченко, це зумовлено надмірною трансформацією окремих екотопів парку, що зазнають прямого антропогенного впливу [1].

В місцезростаннях представників раритетного фітогенотипу, з введенням охоронного режиму спостерігається збільшення чисельності адвентивних видів. Зокрема на Світловодських островах де зустрічаються *Stipa borysthenica* Klok., значного поширення набуває *Artemisia dniproica* Klok., яка витісняє попередній вид. На лучних екотопах біля с. Кедина гора, де відмічений *Orchis palustris* Jacq., відбувається їх розорення та збільшення площ *Amorpha fruticosa* L. На прибережних ділянках, які влітку стають місцями відпочинку антропогенного тиску зазнає *Tragopogon ucrainicus* Artemcz., де з'являються стійкі адвентивні види.

Висновки

Встановлено зростання впливу антропогенних факторів, зокрема рекреаційного на флору водосховища, вздовж десятків кілометрів іде намівання берегової смуги для створення місць відпочинку. Посилюється надмірне випасання лучних ділянок. Відбувається масове вирубування лісових насаджень, для господарських потреб та будівництва. Останні є стійкішими до експансії адвентивних видів ніж, рослинність, що формується на їх місці [2].

Під впливом адвентивної флори мають місце суттєві незворотні зміни аборигенної рослинності. Зокрема на штучних алювіальних ділянках в околицях с. Нагірне, В. Андрусівка на 40% відбулося скорочення площ лучних ценозів. Збільшилися площі зайнятих угрупованнями із *Petasites spurius* (Petz.) Reichenb та *Salix fragilis* L. У верхній частині водосховища (Черкаський, Золотоніський райони) має місце розширення площ (близько 2000 га.) інтродукованого у 1960 р. виду *Zizania latifolia* (Griseb.) Stapf, та скорочення площ повітряно-водної і болотної рослинності. Збільшилися майже вдвічі площі у верхній та середній частині угруповань з *Amorpha fruticosa* L., та відповідно, скорочення і трансформація лучних та заплавно-чагарникових угруповань. Місцями на мілководних ділянках околиць с. Чапаєвка, Свідівок відбувається збільшення площ *Elodea canadensis* Michx., та зменшення аборигенних ценозів.

Першочерговими завданнями є подальше дослідження адвентивної флори, проведення моніторингових досліджень, зокрема, вивчення характеру і темпів поширення адвентивних видів в екотопах та опрацювання запобіжних заходів щодо регуляції їх чисельності. Не меншу значущість складає моніторинг раритетних видів, зокрема в частині з'ясування впливу адвентивних видів на рідкісних представників

Таблиця 2

Список адвентивних видів з високою інвазійною спроможністю

Адвентивні види	Ступінь натуралізації	Походження
Археофіти		
<i>Acorus calamus</i> L.	агіофіт	південно і південно-східноазіатське
<i>Artemisia absinthium</i> L.	епекофіт	ірано-туранське
<i>Artemisia abrotanum</i> L.	агіофіт	середньоазіатське
<i>Ballota nigra</i> L.	епекофіт	середземноморсько-ірано-туранське
<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik.	агіо-епекофіт	невідоме
<i>Carduus acanthoides</i> L.	епекофіт	середземноморське
<i>Descurainia sophia</i> (L.) Webb ex Prantl.	епекофіт	ірано-туранське
<i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. Beauv	епекофіт	азіатське
<i>Galeopsis ladanum</i> L.	епекофіт	середземноморське
<i>Lepidium ruderales</i> L.	епекофіт	ірано-туранське
<i>Malva neglecta</i> Wallr.	епекофіт	ірано-туранське
<i>Portulaca oleracea</i> L.	епекофіт	ірано-туранське
<i>Raphanus raphanistrum</i> L.	епекофіт	середземноморське
<i>Salix fragilis</i> L.	агіофіт	малоазіатське
<i>Setaria glauca</i> (L.) P. Beauv.	геміагіофіт	індо-малоазійське
<i>Sinapsis arvensis</i> L.	епекофіт	середземноморсько-атлантичне
<i>Sonchus arvensis</i> L.	епекофіт	середземноморське
<i>S. oleraceus</i> L.	епекофіт	середземноморське
<i>Tripleurospermum inodorum</i> (L.) Sch.Bip.	епекофіт	західноазіатське
<i>Vicia villosa</i> Roth	агіо-епекофіт	середземноморське
Кенофіти		
<i>Acer negundo</i> L.	агіофіт	північноамериканське
<i>Amarantus albus</i> L.	епекофіт	північноамериканське
<i>A. retroflexus</i> L.	епекофіт	північноамериканське
<i>Ambrosia artemisifolia</i> L.	епекофіт	північноамериканське
<i>Amorpha fruticosa</i> L.	агіофіт	північноамериканське
<i>Bidens frondosa</i> L.	агіо-епекофіт	північноамериканське
<i>Cannabis ruderalis</i> Janisch	епікофіт	середньоазіатське
<i>Centaurea diffusa</i> Lam	агіо-епекофіт	середземноморсько-ірано-туранське
<i>Echinocystis lobata</i> (Michx) Torr. & A. Gray	агіофіт	північноамериканське
<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	агіофіт	середземноморське
<i>Impatiens parviflora</i> DC	агіофіт	центральноазіатське
<i>Iva xanthiifolia</i> Nutt.	епекофіт	північноамериканське
<i>Galinsoga parviflora</i> Cav.–	епекофіт	південноамериканське
<i>Lepidium densiflorum</i> Schrad.	епекофіт	північноамериканське
<i>Oenothera rubricaulis</i> Klebahn	епекофіт	північноамериканське
<i>Saponaria officinalis</i> L	агіофіт	середземноморське
<i>Sisymbrium loeselii</i> L.	епекофіт	середземноморське і азіатське
<i>Solidago canadensis</i> L.	агіо-епекофіт	північноамериканське

аборигенної флори. Цілу низку адвентивних рослин можна використовувати як лікарську сировину, зокрема *Acorus calamus*, *Galinsoga parviflora* Cav., *Asclepias syriaca* L. та ін. Деякі види є декоративними, тому наступним нашим завданням є проведення їх ресурсної оцінки та розроблення заходів щодо їх невиснажливої заготівлі.

Значущість цих завдань зумовлюється постійним збільшенням антропогенно-трансформованих ділянок, що призводить до експансії нових видів з широкою екологічною амплітудою. Є очевидною необхідність проведення повторної інвентаризацію адвентивної фракції у найближчі 5-10 років.

Література

1. Гальченко Н.П. Регіональний ландшафтний парк „Кременчуцькі плавні”. Рослинний світ – Природно-заповідні території України. Рослинний світ. Вип. 5. – Київ: Фітосоціоцентр, 2006. – 176 с.
2. Дубина Д. В., Жмуд О. І. Адвентивна флора Дунайського біосферного заповідника. // Укр. ботан. журн. – 2003. – т. 60, №1. – С. 62-66
3. Корелякова И. Л. Растительность Кременчугского водохранилища. –Київ: Наук. думка, 1977. – 197 с.
4. Котов М. І. Адвентивні рослини УРСР. – Бот. журн. АН УРСР. – 1949. – 6, №1. – С. 74-78
5. Куземко А. А. Рослинність долини річки Рось: синтаксономія, антропогенна динаміка, охорона: Автореф. дис. канд. біол. наук. – К., 2003. – 20 с.
6. Протопопова В. В. Адвентивні рослини лісостепу і степу України. – К. Наук. думка. 1973.- 190 с.
7. Протопопова В. В. Синантропная флора Украины и пути ее развития. – К. Наук. думка. 1991. – 204 с.
8. Протопопова В. В., Мосякін С. Л., Шевера М. В. Фітоінвазії в Україні як загроза біорізноманіттю: сучасний стан і завдання на майбутнє. – Київ. 2002. – 32 с.
9. Шеляг-Сосонко Ю. Р., Дидух Я. Г. О состоянии и перспективе исследования флоры Украины // Ботан. журн. – 1975. –т. 60, №8 – С. 1134-1141.
10. Яната О. А. Бур'яни України – вивчення їх та спосіб боротьби з ними. – В кн.: Тр. с.-г. бот. – 1927. – 1, №2. – С. 1-16
11. Ярошенко П. Д., Іваницький Є. Г. Бур'яни західних областей УСРС. – Львів: Вид-во Харк. ун-ту, 1954. – 358 с.
12. Физико-географическое районирование Украинской ССР. – Киев: Изд-во Киевск. Ун-та, 1986. – 684 с.

Інститут ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України

Одержано редакцією 7.02.2008

Прийнято до публікації 14.05.2008